

TEISINGUMO TEISMO SPRENDIMAS

2002 m. lapkričio 5 d. (*)

„EB 43 ir 48 straipsniai – Pagal valstybės narės teisę kurta moneta, turinti joje registruotą buveinę – Kitoje valstybėje narėje sisteigimo laisvę gyvendinanti moneta – moneta, laikoma perkusia savo faktinę buveinę priimančios valstybės narės teritoriją pagal šios valstybės teisę – moneta teismo ir gebėjimo būti ieškove ar atsakove teisme nepripažinimas priimančioje valstybėje narėje – sisteigimo laisvės apribojimas – Pateisinimas“

Byloje C-208/00

dėl *Bundesgerichtshof* (Vokietija) pagal EB 234 straipsnį Teisingumo Teismui pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą šio teismo nagrinėjamoje byloje tarp

Überseering BV

ir

Nordic Construction Company Baumanagement GmbH (NCC),

dėl EB 43 ir 48 straipsnių išaiškinimo,

TEISINGUMO TEISMAS,

kurį sudaro pirmininkas G. C. Rodríguez Iglesias, kolegiją pirmininkai J.-P. Puissechet, M. Wathelet (pranešėjas) ir R. Schintgen, teisėjai C. Gulmann, D. A. O. Edward, A. La Pergola, P. Jann ir V. Skouris, F. Macken ir N. Colneric, S. von Bahr ir J. N. Cunha Rodrigues,

generalinis advokatas D. Ruiz-Jarabo Colomer,

posėdžio sekretorius H. A. Rühl, vyriausiasis administratorius,

išnagrinėjusių rašytines pastabas, pateiktas:

- *Überseering BV*, atstovaujamos *Rechtsanwalt* W. H. Wagenführ,
- Nordic Construction Company Baumanagement GmbH (NCC), atstovaujamos *Rechtsanwalt* F. Kösters,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos A. Dittrich ir B. Muttelsee-Schön,
- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos M. López-Monís Gallego,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos U. Leanza, padedamo *avvocato dello Stato* F. Quadri,
- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos R. Magrill, padedamos baristerės J. Stratford,
- Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos M. Patakia ir C. Schmidt,

– ELPA priežiūros institucijos, atstovaujamos P. Dyrberg ir J. F. Jónsson bei E. Wright, susipažinęs su teismo posėdžio pranešimu,

išklausęs 2001 m. spalio 16 d. posėdyje *Überseering BV*, atstovaujamos W. H. Wagenführ, *Nordic Construction Company Baumanagement GmbH (NCC)*, atstovaujamos F. Kösters, Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos A. Dittrich, Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos N. Díaz Abad, Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos H. G. Sevenster, Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos R. Magrill, padedamos J. Stratford, Komisijos, atstovaujamos C. Schmidt, ir ELPA priežiūros institucijos, atstovaujamos P. Dyrberg, žodines pastabas,

susipažinęs su 2001 m. gruodžio 4 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimas

1 2000 m. kovo 30 d. Nutartimi, kuriu Teisingumo Teismo kanceliarija gavo 2000 m. gegužės 25 d., *Bundesgerichtshof* pagal EB 234 straipsnį pateiktą du prejudicinius klausimus dėl EB 43 ir 48 straipsnių išaiškinimo.

2 Šie klausimai kilo nagrinėjant pagal Nyderlandų teisę steigtos įmonės *Überseering BV* (toliau – *Überseering*), registruotos Amsterdamo ir Harlemono miesto registre 1990 m. rugpjūčio 22 d., ir Vokietijoje steigtos įmonės *Nordic Construction Company Baumanagement GmbH* (toliau – *NCC*) ginčą dėl darbų, kuriuos *Überseering* pavedė atlikti Vokietijoje *NCC*, trūkumų ištaisymo.

Nacionalinė teisė

3 *Zivilprozessordnung* (Vokietijos civilinio proceso kodeksas) numatyta, kad ieškove ar atsakove teisme negalima būti šalies ieškinys turi būti atmestas kaip nepriimtinas. Pagal jo 50 straipsnio 1 dalį ieškovu ar atsakovu teisme gali būti kiekvienas asmuo, skaitant žmones, turintis teisnumą, kuris suprantamas kaip galėjimas turėti teises ir pareigas.

4 Pagal daugelio Vokietijos teisės teoretikų pripažintą nusistovėjusią *Bundesgerichtshof* praktiką įmonės teisnumas nustatomas pagal teisę, taikomą jos faktinės buveinės buvimo vietoje („Sitztheorie“, arba buveinės vietos teorija), priešingai „Gründungstheorie“, arba kūrėjo vietos teorijai, pagal kurią įmonės teisnumas nustatomas pagal valstybę, kurioje ji buvo kurta, teisė. Ši taisyklė taip pat taikoma, kai įmonė buvo teisėtai kurta kitoje valstybėje, tačiau jos faktinė buveinė paskui buvo perkelta į Vokietiją.

5 Kadangi tokios įmonės teisnumas nustatomas pagal Vokietijos teisę, ji negali turėti nei teisių ir pareigų, nei būti teismo proceso šalis, nebent Vokietijoje ji būtų iš naujo steigta ir taip gytas teisnumas pagal Vokietijos teisę.

Pagrindinė byla

6 1990 m. spalio mėn. *Überseering* įsigijo Diuselendorfe (Vokietija) esantį žemės sklypą, kurį naudojo veiklos tikslais. 1992 m. lapkričio 27 d. rangos sutartimi *Überseering* pavedė *NCC* atlikti šiame žemės sklype pastatyto garažo ir motelio renovaciją. Sutartiniai šipareigojimai buvo vykdyti, tačiau *Überseering* nustatė dažymo darbų trūkumus.

7 1994 m. gruodžio mėn. du Diuseldorfe gyvenantys Vokietijos piliečiai įsigijo visas *Überseering* akcijas.

8 Po nesėkmingų prašymų *NCC* ištaisyti nustatytus darbų trūkumus, 1996 m. *Überseering*, remdamasi su *NCC* sudaryta rangos sutartimi, pareiškė šiai ieškini *Landgericht Düsseldorf*, siekdama prisiteisti iš jos 1 163 657,77 DEM su palūkanomis tam, kad padengtų nustatytų trūkumų ištaisymo išlaidas ir dėl to atsiradusius nuostolius.

9 *Landgericht* šio ieškini atmetė. *Oberlandesgericht Düsseldorf* patvirtino šį sprendimą dėl atmetimo. Pastarojo tvirtinimu, *Überseering* perkė savo faktinį buveinį į Diuseldorfą, kai jos akcijas įsigijo du Vokietijos piliečiai. *Oberlandesgericht* nusprendė, kad kaip pagal Nyderlandų teisę steigta kompanija *Überseering* neturi teismo Vokietijoje ir todėl negali būti ieškove ar atsakove teisme.

10 Todėl *Oberlandesgericht* pripažino *Überseering* ieškini nepriimtinu.

11 *Überseering* padavė dėl *Oberlandesgericht* sprendimo kasacinį skundą *Bundesgerichtshof*.

12 Be to, iš *Überseering* pastabų matyti, kad tuo pat metu, kai vyko procesas *Bundesgerichtshof*, *Überseering* buvo iškelta byla kitame Vokietijos teisme remiantis tam tikromis tiksliai nenurodytomis Vokietijos teisės nuostatomis. *Landgericht Düsseldorf* jai nurodė sumokėti architektų honorarus greičiausiai dėl to, kad 1991 m. rugsėjo 11 d. Diuseldorfo žemės registre ji buvo registruota kaip žemės sklypo, kuriame pastatytas *NCC* renovuotas garažas ir motelis, savininkė.

Prejudiciniai klausimai

13 Nors *Bundesgerichtshof* pažymi, kad šio sprendimo 4 ir 5 punktuose nurodyti jo praktiką kai kurie Vokietijos teisės teoretikai vairiais aspektais ginėja, atsižvelgdamas į Bendrijos teisės ir Europos Sąjungos monoteisės dabartinę padėtį jis ir toliau linkęs ją taikyti dėl vairių priežasčių.

14 Visų pirma, atsižvelgiant į skirtingus sąsajos kriterijus, reikėtų vengti bet kokio galutinio sprendimo vertinant monoteisinę padėtį kelių teisės sistemų atžvilgiu. *Bundesgerichtshof* manymu, toks sprendimas sukeltų teisinę nesaugumą, nes nebūtų galima aiškiai atskirti sričių, kurias turi reglamentuoti skirtingos teisės sistemos.

15 Antra, jei sąsajos kriterijus būtų kriterio vieta, monoteisėjams būtų suteikiamas privalumas, nes rinkdamiesi minėtą vietą jie galėtų pasirinkti labiausiai jiems tinkančią teisės sistemą. Tai yra kriterio vietos teorijos silpniausia vieta, nes nepripažįstamas faktas, kad monoteisėjams ir veikla taip pat daro poveikį trečiųjų asmenų ir tos valstybės, kurioje yra faktinis buveinis, interesams, jei ši buveinis yra kitoje nei monoteisė buvo kurta, valstybėje.

16 Trečia, jei sąsajos kriterijus būtų faktinis buveinis, tai leistų išvengti to, kad kriterio monoteisė užsienyje, nebūtų apėinamos valstybės, kurioje yra faktinis buveinis, monoteisės nuostatos, kuriomis siekiama apsaugoti tam tikrus svarbiausius interesus. Šiuo atveju interesai, kuriuos Vokietijos teisė siekia apsaugoti, visų pirma yra monoteisės kreditorių – teisės aktai, susiję su „Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbH)“ (pagal Vokietijos teisę kurtos ribotos atsakomybės kompanijos), užtikrina šio apsaugos išsamiomis taisyklėmis dėl akcinio kapitalo apmokėjimo ir išlaikymo. Vidaus monoteisė ryšių atveju taip pat turi būti saugomos kontroliuojamos kompanijos ir jų smulkios akcininkai; Vokietijoje tokia apsauga užtikrinama monoteisės grupės reglamentuojančiomis taisyklėmis, o susitarimų dėl kontrolės ir sutarimų dėl pelno perdavimo

atveju – taisyklomis, kurios užtikrina akcininkams, dėl šių susitarimų ar sutarčių patyrusiems nuostoliams, žalos atlyginimą bei finansinę kompensaciją. Galiausiai taisykloms dėl bendro valdymo užtikrina žmonėse dirbančių darbuotojų apsaugą. *Bundesgerichtshof* pabrėžia, kad ne visose valstybėse narėse galioja lygiavertės nuostatos.

17 *Bundesgerichtshof* vis dėlto abejoja, ar faktinė buveinė perkėlus į kitą valstybę, EB 43 ir 48 straipsniais užtikrinta sąsisteigimo laivą netrukdo žmonėms teisėms padėti susieti su valstybės narėmis, kurioje yra faktinė buveinė, teise. *Bundesgerichtshof* nuomone, atsakymo į šį klausimą negalima aiškiai kildinti iš Teisingumo Teismo praktikos.

18 Šiuo klausimu jis pastebi, kad 1988 m. rugsėjo 27 d. Sprendime *Daily Mail* ir *General Trust* (81/87, Rink. p. 5483) Teisingumo Teismas, nurodęs, jog žmonės gali pasinaudoti sąsisteigimo laisve kurdamos atstovybės, padalinius ar dukterines bendroves arba perleisdamos visas savo akcijas naujai žmonei kitoje valstybėje narėje, konstatavo, jog, skirtingai nuo fizinių asmenų, žmonės veikia tik neperžengdamos jų steigimą ir veiklą reglamentuojančios nacionalinės teisės sistemos ribas. Iš to paties sprendimo taip pat matyti, kad EB sutartis pripažino statymų kolizijos nacionalinių taisyklių skirtumus ir su tuo susijusias problemas paliko spręsti ateityje priimančioms teisės aktus.

19 1999 m. kovo 9 d. Sprendime *Centros* (C-212/97, Rink. p. I-1459) Teisingumo Teismas sukritikavo Danijos valdžios institucijos atsisakymą registruoti žmonių registre teisėtai Jungtinėje Karalystėje kurtos žmonių padalinį. Tačiau *Bundesgerichtshof* pastebi, kad ši žmonėse neperkėli savo buveinės, nes nuo jos kėrimo jos registruota buveinė buvo Jungtinėje Karalystėje, o jos faktinė buveinė – Danijoje.

20 Atsižvelgdamas į minėtą sprendimą *Centros*, *Bundesgerichtshof* abejoja, ar pagrindinės bylos aplinkybomis su sąsisteigimo laisve susijusios Sutarties nuostatos draudžia taikyti valstybėje narėje, kurioje yra teisėtai kitoje valstybėje narėje kurtos žmonių faktinė buveinė, galiojančias statymų kolizijos taisykles, kai šios taisyklės nepripažįsta šios žmonių teisnumo ir todėl jos gebėjimo būti ieškove ar atsakove teisme toje valstybėje narėje, siekiant joje gyvendinti iš sutarties kylančias teises.

21 Tokiomis aplinkybomis *Bundesgerichtshof* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar EB 43 ir 48 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad žmonių sąsisteigimo laisvą draudžia teisėtai pagal valstybės narės teisę kurtos žmonių teisnumą ir gebėjimą būti ieškove ar atsakove teisme nustatyti pagal kitos valstybės, kurią minėta žmonėse perkėli savo faktinę buveinę, teisę, kai iš šios teisės matyti, kad sąsisteigimo valstybėje ji nebegali iš sutarties kylančių teisių ginti teisme?

2. Jei atsakymas į šį klausimą yra teigiamas:

Ar žmonių sąsisteigimo laisvą (EB 43 ir 48 straipsniai) pareigoja žmonių teisnumą ir gebėjimą būti ieškove ar atsakove teisme nustatyti pagal valstybės, kurioje ji buvo kurtas, teisę?“

Dėl pirmojo prejudicinio klausimo

22 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar EB 43 ir 48 straipsniai tuo atveju, kai pagal valstybės narės, kurios teritorijoje yra registruota buveinė, teisę kurtas žmonėse pagal kitos valstybės narės teisę laikoma perkėlusia savo faktinę buveinę į šią valstybę, draudžia pastarajai paneigti minėtos žmonių teisnumą ir todėl gebėjimą būti ieškove ar atsakove nacionaliniuose teismuose siekiant gyvendinti teises,

kylančias iš su šioje valstybėje narėje įsteigta įmone sudarytos sutarties.

Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

23 NCC, Vokietijos, Ispanijos ir Italijos vyriausybės mano, kad su įsteigimo laisve susijusios Sutarties nuostatos nedraudžia teisėtai pagal valstybės narės teisę įkurtos įmonės teisnumo ir gebėjimo būti ieškove ar atsakove teisme nustatyti pagal kitos valstybės narės, kurioje ši įmonė laikoma perkūlusia savo faktinį buveinį, teisę ir prireikus minėtai įmonei nesuteikti galimybės šioje kitoje valstybėje teisme ginti teises, kylančias iš sutarties, sudarytos su toje valstybėje įsteigta įmone.

24 Jos remiasi EB 293 straipsnio trejiąja trauka, kurioje nurodyta:

„Prireikus valstybės narės veda tarpusavio derybas, kad savo nacionaliniams subjektams užtikrintų:

<...>

– bendrovių ar firmų, apibrėžtų 48 straipsnio antrojoje pastraipoje, abipusę pripažinimą, jį juridinio asmens statuso išlaikymą tais atvejais, kai buveinė yra perkeliama iš vienos šalies į kitą <...>“.

25 NCC nuomone, EB 293 straipsnis grindžiamas visų valstybių narių pripažintu faktų, jog valstybėje narėje įkurta įmonė buveinės perkūlimo į kitą valstybę narę atveju automatiškai savo juridinio asmens statuso neišsaugo ir šiuo klausimu valstybės narės turi sudaryti specialų susitarimą (šiuo metu dar nepriimtas). NCC iš to daro išvadą, kad įmonės juridinio asmens statuso praradimas, perkūlus jos faktinį buveinį į kitą valstybę narę, yra suderinamas su įsteigimo laisve susijusiomis Bendrijos teisės nuostatomis. Valstybės narės atsisakymas pripažinti kitoje valstybėje narėje įkurtos įmonės, kuri perkūlė savo faktinį buveinį į jos teritoriją, užsienio juridinio asmens statusą nėra įsteigimo laisvės apribojimas, nes ši įmonė gali būti iš naujo įsteigta pagal šios valstybės teisę. Vienintelis įsteigimo laisvės saugomos teisės yra teisė iš naujo įsikurti toje valstybėje ir joje įsteigti savo veiklos centrus.

26 Vokietijos vyriausybės manymu, Sutarties rengėjai EB 43 ir 48 straipsnius traukė visiškai žinodami tarp valstybių narių įmonės teisės egzistuojančius svarbius skirtumus ir ketindami nepaliesti nacionalinės kompetencijos ir nacionalinės teisės galios, kol bus atliktas teisės aktų derinimas. Net jeigu įmonės teisės srityje yra nemažas skaičius EB 44 straipsnio pagrindu priimtų derinančių direktyvų, šiuo metu nėra jokios tokios rėšies direktyvos dėl buveinės perkūlimo ir nėra priimta jokia daugiašalė sutartis dėl šio klausimo pagal EB 293 straipsnį. Todėl pagal galiojančią Bendrijos teisę realios ar faktinės buveinės teorijos Vokietijoje taikymas ir jo pasekmės įmonės teisnumui ir gebėjimui būti ieškovomis ar atsakovomis teisme yra suderinamas su Bendrijos teise.

27 Italijos vyriausybė taip pat mano, kad faktas, jog EB 293 straipsnyje numatytas valstybių narių sutarčių sudarymas tam, jog visų pirma būtų užtikrinta, kad įmonė išsaugo savo juridinio asmens statusą perkūlusi buveinę iš vienos valstybės narės į kitą, parodo, jog juridinio asmens statuso išsaugojimo klausimo, kylančio perkūlus įmonės buveinę, neišsprendžia su įsteigimo laisve susijusios Bendrijos teisės nuostatos.

28 Savo ruožtu Ispanijos vyriausybė pabrėžia, kad 1968 m. vasario 29 d. Briuselyje pasirašyta konvencija dėl žmonių ir juridinių asmenų tarpusavio pripažinimo taip ir neįsigaliojo. Todėl, nesant tarp valstybių narių pagal EB 293 straipsnį sudarytos sutarties, Bendrijos lygiu nėra jokio suderinimo, leidžiančio išspręsti klausimą dėl žmonių ir juridinio asmens statuso išsaugojimo perkeltus buveinai. Šiuo klausimu EB 43 ir 48 straipsniuose nėra nieko pasakyta.

29 Antra, NCC, kaip ir Vokietijos, Ispanijos ir Italijos vyriausybės mano, kad jų analizė patvirtina minėtas sprendimas *Daily Mail* ir *General Trust* ir ypač jo 23 ir 24 punktai, kurie išdėstyti taip:

„<...> Sutartis pripažįsta su sąsajos veiksmu susijusius nacionalinės teisės aktų skirtumus bei galimybes ir prireikus pagal nacionalinę teisę įkurtos žmonių registruotos ar faktinės buveinės perkėlimo iš vienos valstybės narės į kitą būdus, kaip ir problemas, kurių neišsprendė sąsiejimo laisvės taisyklės, bet kurios turi būti išspręstos būsimais teisės aktais ar sutartimis, kurie dar nėra priimti.

Tokiomis aplinkybėmis Sutarties 52 straipsnio (EEB sutarties (po pakeitimo – EB 43 straipsnis)) ir 58 straipsnio (EEB (po pakeitimo – 48 straipsnis)) negalima aiškinti kaip suteikiančių pagal nacionalinę teisę įkurtoms žmonių teisė perkelti savo valdymo organus ir centrinę administraciją į kitą valstybę narį, išsaugant savo valstybės narės, pagal kurią jos buvo įkurtos, žmonių statusą.“

30 Vokietijos vyriausybė mano, kad net jei yra akivaizdu, jog minėtas sprendimas *Daily Mail* ir *General Trust* susijęs su santykiais tarp žmonių ir valstybės narės, pagal kurios teisę ji buvo įkurta, šios žmonių faktinės buveinės perkeltus į kitą valstybę narį, Teisingumo Teismo argumentus šiame sprendime galima taikyti klausimui dėl santykių tarp valstybėje narėje teisėtai įkurtos žmonių ir kitos valstybės narės (priimančioji valstybė, kita nei žmonių kėlimo valstybė), kuri ji perkelia savo faktinės buveinai. Šiuo pagrindu ji mano, jog kai pirmoje valstybėje narėje teisėtai įkurta žmonių pasinaudojo sąsiejimo teise kitoje valstybėje narėje dėl to, kad visos akcijos buvo perleistos šios valstybės, kurioje jie gyvena, piliečiams, klausimas, ar priimančiojoje valstybėje narėje pagal statymų kolizijos taisyklės taikytina teisė leidžia minėtai žmonei išlikti, nepatenka į sąsiejimo laisvės susijusį nuostatą taikymo sritį.

31 Italijos vyriausybė taip pat mano, kad iš minėto sprendimo *Daily Mail* ir *General Trust* matyti, jog žmonių tapatybei nustatyti skirti kriterijai susiję ne su EB 43 ir 48 straipsniuose reglamentuojamos sąsiejimo teisės įgyvendinimu, bet su nacionalinės teisės sistemomis. Todėl su sąsiejimo laisvės susijusiomis taisyklėmis negali būti remiamasi siekiant derinti sąsajos kriterijus, kurie vadovaujantis galiojančia Bendrijos teise nustatomi tik valstybių narių teisės sistemose. Kadangi žmonių gali būti susijusios su kelioms valstybėms, svarbu, kad kiekviena nacionalinės teisės sistema nustatytų sąlygas, kuriomis žmonių turi būti taikomos jos taisyklės.

32 Ispanijos vyriausybės manymu, nėra nesuderinama su EB 48 straipsniu reikalauti, kad pagal valstybės narės teisę įkurta žmonių ten turėtų savo faktinės buveinai tam, kad kitoje valstybėje narėje ji būtų galima laikyti sąsiejimo laisvės besinaudojančia žmone.

33 Ispanijos vyriausybė šiuo klausimu primena, kad EB 48 straipsnio pirmojoje pastraipoje nurodomos dvi sąlygos, kuriomis to paties straipsnio antrojoje pastraipoje apibrėžtos žmonių, kaip ir kitų valstybių narių piliečiai, galėtų naudotis sąsiejimo laisve: pirma, jos turi būti įkurtos pagal valstybės narės teisės aktus, antra, savo registruotas būstines, centrinę administraciją ar pagrindinę verslo vietą turėti Bendrijoje. Ji mano, kad antrąją sąlygą pakeitė 1961 m. gruodžio 18 d. Briuselyje priimta Bendroji programa dėl sąsiejimo laisvės apribojimų panaikinimo (OL 2, 1962, p. 36, toliau – Bendroji programa).

34 Bendrosios programos I skyriuje „Naudos gavėjai“ nustatyta:

„sisteigimo laisvės apribojimai <...> bus panaikinami <...>:

<...>

– pagal valstybės narės teisę kurtoms zonoms <...> ir turinioms savo registruotą buveinę, centrinių administracijų ar pagrindinių verslo vietų Bendrijoje, užjūrio šalyse ar teritorijose,

kad jos sukurti tam, jog valstybės narės teritorijoje vykdyti savarankišką veiklą,

<...>

– pirmiau nurodytoms zonoms, jei Bendrijoje, užjūrio šalyje ar teritorijoje jos turi tik savo registruotą buveinę, o jų veikla – veiksmingą ir nuolatiną ryšį su valstybės narės ar užjūrio šalies ar teritorijos ekonomika, išskyrus, kai šis ryšys gali priklausyti nuo pilietybės <...>

kad steigti atstovybes, padalinius ar dukterines bendroves valstybės narės teritorijoje.“
(Neoficialus vertimas)

35 Ispanijos vyriausybė mano, kad net jei Bendrojoje programoje numatyta, jog veiksmingo ir nuolatinio ryšio kriterijus taikomas tik antrinio sistemeigimo laisvės gyvendinimo tikslais, toks kriterijus turėtų būti taikomas ir pagrindinei verslo vietai tam, kad būtų užtikrintas sistemeigimo teisės turėjimui keliamas sąsajos sąlygų vienodumas.

36 *Überseering*, Nyderlandų ir Jungtinių Karalystės vyriausybės, taip pat Komisija ir ELPA priešingos institucija mano, kad kartu nagrinėjami EB 43 ir 48 straipsniai tuo atveju, kai teisėtai pagal pirmosios valstybės narės teisę kurta zona pagal antrosios valstybės narės teisę laikoma perkūlusia savo faktinę buveinę šioje valstybėje, draudžia, kad pastarojoje valstybėje taikomos statymų kolizijos taisyklės numatytų, jog šios zonos teisnumas ir gebėjimas būti ieškove ar atsakove teisme būtų nustatomi pagal antrosios valstybės teisę. Taip būtų, jei pagal antrosios valstybės narės teisę būtų paneigiamos visos minėtos zonos galimybės teisme ginti teises, kylančias iš sutarties, sudarytos su toje valstybėje kurta zona. Šiuo klausimu jos nurodo tokius argumentus.

37 Pirma, Komisija tvirtina, kad pagal EB 293 straipsnį sipareigojimas derėtis, skirtas kompensuoti nacionalinės teisės aktų dėl užsienio zonių pripažinimo skirtumus, šiame straipsnyje yra numatytas tik „prireikus“. Jos manymu, jeigu 1968 m. būtų egzistavusi atitinkama Bendrijos teismų praktika, naudotis EB 293 straipsniu nebūtų reikėję. Tai paaiškina šiandieninį lemiamą Teisingumo Teismo praktikos svarbą nustatant EB 43 ir 48 straipsniuose nurodytas zonių sistemeigimo laisvės turinį ir taikymo sritį.

38 Antra, *Überseering*, Jungtinių Karalystės vyriausybė, Komisija ir ELPA priešingos institucija daro išvadą, kad minėtas sprendimas *Daily Mail ir General Trust* šioje byloje nėra svarbus.

39 Jos tvirtina, kad iš šiame sprendime aptariamų faktų matyti, jog Teisingumo Teismas nagrinėjo, kokios teisinės pasekmės kyla zonoje kurimo valstybėje narėje perkūlus šios zonos faktinę buveinę kitą valstybę narę, todėl minėtas sprendimas negali būti tokio perkūlimo teisinių pasekmių priimančioje valstybėje narėje nagrinėjimo pagrindas.

40 Minėtas sprendimas *Daily Mail ir General Trust* yra taikomas tik santykiams tarp kurimo valstybės narės ir zonos, kuri nori palikti šioje valstybėje narėje išsaugodama juridinio asmens statusą, kurį jai suteikė minėtos valstybės teisė. Kadangi zona yra nacionalinės teisės

subjektai, jos ir toliau turi laikytis ?k?rimo valstyb?s teis?s aktuose numatyt? reikalavim?. Tod?l min?tas sprendimas *Daily Mail ir General Trust* patvirtino ?mon?s ?k?rimo valstyb?s nar?s teis? suderinus su savo tarptautin?s privatin?s teis?s taisykl?mis nustatyti taisykles d?l ?moni? k?rimo ir teisinio egzistavimo. Ta?iau jame nebuvo nagrin?jamas klausimas, ar pagal vienos valstyb?s nar?s teis? ?kurt? ?mon? privalo pripa?inti kita valstyb? nar?.

41 Tre?ia, *Überseering*, Jungtin?s Karalyst?s vyriausyb?s, Komisijos ir ELPA prieži?ros institucijos nuomone, siekiant atsakyti ? šioje byloje iškelt? klausim? reikia remtis ne min?tu sprendimu *Daily Mail ir General Trust*, o min?tu sprendimu *Centros*, nes gin?as toje byloje buvo susij?s, kaip ir šioje byloje, su priiman?ioje valstyb?je nar?je taikytu režimu pagal kitos valstyb?s nar?s teis? ?kurtai ir savo ?sisteigimo teis? ?gyvendinan?iai ?monei.

42 Jos primena, kad min?tas sprendimas *Centros* susij?s su ?mon?s *Centros Ltd*, teis?tai ?kurtos Jungtin?je Karalyst?je, kurios teritorijoje ji tur?jo registruot? buvein?, bet ekonomin?s veiklos nevykd?, antriniu ?sisteigimu Danijoje (priiman?ioje valstyb?je nar?je). *Centros Ltd* siek? Danijoje ?kurti padalin?, kad gal?t? šioje valstyb?je vykdyti didžiausi? dal? savo ekonomin?s veiklos. Danijos valdžios institucijos negin?ijo paties pagal Anglijos teis? ?kurtos ?mon?s egzistavimo, bet paneig? teis? ?gyvendinti jos ?sisteigimo laisv? Danijoje ?kuriant padalin?, nes buvo nustatyta, jog šia antrinio ?sisteigimo forma buvo siekiama išvengti ?mon?ms steigti taikom? Danijos norm?, vis? pirma, susijusi? su minimalaus akcinio kapitalo apmok?jimu.

43 Min?tame sprendime *Centros* Teisingumo Teismas konstatavo, kad valstyb? nar? (priiman?ioji valstyb? nar?) turi leisti, jog teis?tai kitoje valstyb?je nar?je ?kurta ?mon?, toje valstyb?je turinti registruot? buvein?, gal?t? ?registruoti jos teritorijoje kit? vienet? (šiuo atveju – padalin?), iš kurio ji gal?t? vystyti vis? savo veikl?. Tokiu atveju priiman?ioji valstyb? nar? negali prieš kitoje valstyb?je nar?je ?kurt? ?mon? remtis savo ?moni? materialine teise, vis? pirma su akciniu kapitalu susijusiomis normomis. Komisija mano, kad taip pat tur?t? b?ti, kai priiman?ioji valstyb? nar? taiko savo tarptautin? privatin? teis?, skirt? ?mon?ms.

44 Nyderland? vyriausyb? mano, kad su ?sisteigimo laisve susijusios Sutarties nuostatos nedraudžia taikyti faktin?s buvein?s teorijos kaip tokios. Atvirkš?iai, pasekm?s, kurias Vokietijos teis? priskiria tam, k? ji laiko ?mon?s, turin?ios juridinio asmens status? d?l savo ?sisteigimo kitoje valstyb?je nar?je, buvein?s perk?limu ? Vokietij?, yra ?sisteigimo laisv?s apribojimas, kai d?l j? nepripaž?stamas min?tos ?mon?s juridinio asmens statusas.

45 Nyderland? vyriausyb? pastebi, kad Sutartyje esantys trys s?sajos veiksniai, tai yra registruota buvein?, faktin? buvein? (centrin? administracija) ir pagrindin? verslo vieta, yra tolyg?s. Sutartyje visiškai nereikalaujama, jog tam, kad b?t? galima remtis ?sisteigimo laisve, b?tina tur?ti registruot? buvein? ir centrin? administracij? vienoje ir toje pa?ioje valstyb?je nar?je. Tod?l Nyderland? vyriausyb? mano, kad ?sisteigimo teis? priklauso ir ?monei, kurios faktin?s buvein?s šios ?mon?s ?k?rimo valstyb?je jau neb?ra. Taigi valstyb?s nar?s atsisakymas pripa?inti teis?tai kitoje valstyb?je nar?je ?kurtos ?mon?s, jos teritorijoje ?gyvendinan?ios antrinio ?sisteigimo laisv?, juridinio asmens status? prieštaraut? su ?sisteigimo laisve susijusioms Sutarties nuostatoms.

46 Jungtin?s Karalyst?s vyriausyb? mano, kad nagrin?jamos Vokietijos teis?s taisykl?s iš esm?s prieštarauja EB 43 ir 48 straipsniams tiek, kiek jos sudaro kli?tis ?monei, šiuo atveju *Überseering*, vykdyti savo veikl? per atstovyb? ar padalin? Vokietijoje, jei pagal Vokietijos teis? ši atstovyb? ar šis padalinys yra laikomi ?mon?s faktine buveine, nes jos lemia juridinio asmens statuso, be kurio ?mon? negali veikti, praradim?.

47 ELPA prieži?ros institucija priduria, kad ?sisteigimo laisv? apima ne tik teis? ? antrin? ?sisteigim? kitoje valstyb?je nar?je, bet ir ?mon?s, kuri perkelia savo faktin? buvein? ? kit?

valstyb? nar?, teis? išlaikyti savo pirmin? ?sisteigim? valstyb?je nar?je, kurioje ji buvo ?kurta. Vokietijos teis?s normos, kurios taikomos pagrindin?je bylose, ?sisteigimo laisv? pakei?ia ?sisteigimo pareiga tam, kad b?t? išsaugotas šios ?mon?s teisnumas ir tod?l geb?jimas b?ti ieškove ar atsakove teisme. Taigi jos yra Sutartimi numatytos ?sisteigimo laisv?s apribojimas. Ši išvada nereiškia, kad valstyb?s nar?s negali nustatyti s?sajos tarp ?mon?s ir j? teritorijos, ta?iau šiuos ?galiojimus jos turi ?gyvendinti laikydamosi Sutarties.

48 Be to, Nyderland? ir Jungtin?s Karalyst?s vyriausyb?s bei ELPA prieži?ros institucija pabr?ž? aplinkyb?, kad *Überseering* neketino perkelti ? Vokietij? savo faktin?s buvein?s Vokietijos teis?s prasme. *Überseering* tvirtina, kad ji neketino panaikinti savo ?mon?s Nyderlanduose tam, kad ?sikurt? Vokietijoje, ir nori išlikti pagal Nyderland? teis? ?kurta ribotos atsakomyb?s ?mone (BV). Ta?iau b?t? paradoksalu, jei pagal Vokietijos teis? ji b?t? laikoma tokia, pareiškiant jai ieškin? su prašymu priteisti architekt? honorarus.

49 Nyderland? vyriausyb? pos?dyje tvirtino, kad pagrindin?s bylos aplinkyb?mis pagal Nyderland? teis? tai yra padalinio ?k?rimas, taigi antrinis ?sisteigimas. Jos nuomone, b?t? neteisinga ši? byl? nagrin?ti remiantis prielaida, kad *Überseering* faktin? buvein? buvo perkelta ? Vokietij? d?l paprasto akcij? perleidimo Vokietijoje gyvenantiems Vokietijos pilie?iams. Iš tikr?j? tokia analiz? b?t? b?dinga Vokietijos privatinei teisei. Jokia aplinkyb? neparod? *Überseering* valios perkelti savo faktin? buvein? ? Vokietij?. Be to, samprotaujant, kad byla yra susijusi su pagrindine verslo vieta, b?t? paneigiama min?to sprendimo *Centros*, kuriame nagrin?ta antrinio ?sisteigimo forma, atsiradusi ?k?rus padalin?, svarba, taip siekiant ši? byl? susieti su min?tu sprendimu *Daily Mail ir General Trust*.

50 Jungtin?s Karalyst?s vyriausyb? pastebi, kad *Überseering* buvo teis?tai ?kurta Nyderlanduose ir vis? t? laik? buvo ?registruota Amsterdamo ir Harlemono ?moni? registre kaip pagal Nyderland? teis? ?kurta ?mon?, kuri neketino perkelti savo faktin?s buvein?s ? Vokietij?. Papras?iausiai perleidusi nuosavyb? nuo 1994 m. ji pagrindin? veiklos dal? vykd? ir tam tikrus susirinkimus organizavo Vokietijoje. Tod?l praktikoje ji tur?t? b?ti laikoma veikian?ia Vokietijoje per atstovyb? ar padalin?. Šios aplinkyb?s visiškai skiriasi nuo aplinkybi? min?toje byloje *Daily Mail ir General Trust*, kuri susijusi su s?moningu bandymu perkelti pagal Anglijos teis? ?kurtos ?mon?s registruot? buvein? ir valdym? iš Jungtin?s Karalyst?s ? kit? valstyb? nar? išsaugant Jungtin?je Karalyst?je teis?tai ?kurtos ?mon?s status?, bet išvengiant Jungtin?s Karalyst?s mokes?i? teis?s reikalavim?, susijusi? su ?mon?s valdymo ir kontrol?s perk?limu ? kit? šal?.

51 ELPA prieži?ros institucijos manymu, atsisakymas pripažinti *Überseering* teis? b?ti ieškove ar atsakove teisme Vokietijoje d?l aiškiai nepageidaujamo jos faktin?s buvein?s perk?limo ? ši? valstyb?, atskleidžia nesaugum?, kur? skirtingos valstybi? nari? privatin?s teis?s taikymas gali sukelti sudarant sandorius keliose valstyb?se. Kadangi ?mon?s faktin?s buvein?s apib?dinimas daugiausia grindžiamas faktais, visada yra ?manoma, kad, remiantis skirtingomis nacionalin?s teis?s sistemomis, net kiekvienoje j?, skirting? teism? nuomone, faktin? buvein? gali b?ti apibr?žiama nevienodai. Be to, vis sunkiau apibr?žti faktin? buvein? tarptautin?je ir kompiuterizuotoje ekonomikoje, kurioje fizinis sprendimus priiman?i? asmen? buvimas tampa vis labiau nereikalingas.

Teisingumo Teismo vertinimas

D?l su ?sisteigimo laisve susijusi? Sutarties nuostat? taikymo

52 Vis? pirma ir, priešingai NCC bei Vokietijos, Ispanijos ir Italijos vyriausybi? manymui, reikia patikslinti, kad kai ?mon?, teis?tai ?kurta pirmoje valstyb?je nar?je, kurioje ji turi savo registruot? buvein?, pagal antros valstyb?s nar?s teis? yra laikoma perk?lusia savo faktin? buvein? ? ši? valstyb? d?l vis? savo akcij? perleidimo joje gyvenantiems šios valstyb?s pilie?iams, antrosios

valstybės narės šiai ?monei taikomos taisyklės pagal galiojančią Bendrijos teisę nepatenka ? Bendrijos nuostatų, susijusių su ?sisteigimo laisve, taikymo sritį.

53 Šiuo atveju, pirma, reikia atmesti *NCC* bei Vokietijos, Ispanijos ir Italijos vyriausybės nurodytus EB 293 straipsniu grindžiamus argumentus.

54 Iš tikrųjų, kaip teigia ir generalinis advokatas savo išvados 42 punkte, EB 293 straipsnis nėra valstybėms narėms priklausančios teisės aktų leidybos kompetencijos išlyga. Jei ši nuostata ragina valstybes nares pradėti derybas tam, kad, be kita ko, būtų palengvintas problemų, kylančių dėl skirtingų teisės aktų, susijusių su abipusiu ?monių pripažinimu ir jų juridinio asmens statuso išlaikymu perkeltus jų buveinę ? kitą valstybę, sprendimas, tai daroma tik „prireikus“, o tai reiškia tuo atveju, kai Sutarties nuostatos neleidžia pasiekti Sutarties tikslų.

55 Ypač svarbu pabrėžti, kad jei sutartys, kurių sudarymą skatina EB 293 straipsnis, kaip ir EB 44 straipsnyje numatytos derinimo direktyvos, gali palengvinti ?sisteigimo laisvės ?gyvendinimą, naudojimąsi šia laisve vis dėlto negali priklausyti nuo tokių sutarčių priėmimo.

56 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, kaip jau yra pabrėžęs Teisingumo Teismas, EB 43 straipsniu Bendrijos piliečiams pripažįstama ?sisteigimo laisvė suteikia pastariesiems teisę ? savarankišką veiklą ir ? jos ?gyvendinimą bei teisę valdyti ir kurti ?mones tokiomis pačiomis sąlygomis kaip tos, kurias ?sisteigimo valstybės narės teisės aktai nustato savo piliečiams. Be to, pagal EB 48 straipsnį „bendrovės arba firmos, ?kurtos pagal valstybės narės teisę ir Bendrijoje turinčios savo registruotas buveines, centrinę administraciją ar pagrindinę verslo vietą, šiame skyriuje (skirtame ?sisteigimo teisei) prilyginamos tos valstybės narės pilietybę turintiems fiziniams asmenims“.

57 Iš to tiesiogiai išplaukia, kad šios ?monės turi teisę vykdyti savo veiklą kitoje valstybėje narėje, o registruotos buveinės, centrinės administracijos ar pagrindinės verslo vietos padėtis, kaip ir fizinių asmenų pilietybė, padeda nustatyti jų priklausymą valstybės narės teisės sistemai.

58 Tai yra būtentos prielaidos, kuriomis Teisingumo Teismas grindė savo argumentus minėtame sprendime *Centros* (19 ir 20 punktai).

59 Tačiau būtina ?sisteigimo laisvės ?gyvendinimo sąlyga yra ta, kad bet kuri valstybė narė, kurioje siekia ?sikurti ?monės, šias ?mones pripažinti.

60 Todėl nebūtina, kad valstybės narės priimtų su abipusiu ?monių pripažinimu susijusią sutartį tam, kad tos, kurios atitinka EB 48 straipsnyje nustatytas sąlygas, galėtų ?gyvendinti EB 43 ir 48 straipsniais, tiesiogiai taikomais pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, joms pripažįstamą ?sisteigimo laisvę. Todėl nėra vienas argumentas, galintis pateisinti visiškai šio straipsnio poveikio apribojimą, negali būti susijęs su tuo, kad EB 293 straipsnio pagrindu iki šiol nebuvo priimta jokia sutartis dėl abipusio ?monių pripažinimo.

61 Antra, svarbu išnagrinėti argumentą, susijusį su minėtu sprendimu *Daily Mail and General Trust*, kuris buvo teisminių ginčų Teisingumo Teisme pagrindas, nes juo buvo siekiama tam tikra prasme sugretinti minėto sprendimo *Daily Mail and General Trust* aplinkybes ir aplinkybes, kuriomis Vokietijos teisė numato pagal kitos valstybės narės teisę ?kurtos ?monės teismo ir gebėjimo būti ieškove ar atsakove teisme praradimą.

62 Šiuo atveju būtina pabrėžti, kad, skirtingai minėtam sprendimui *Daily Mail and General Trust*, kuris susijęs su santykiais tarp ?monės ir valstybės narės, pagal kurios teisę ji buvo ?kurta, tuo atveju, kai ?monė siekia perkelti savo faktinę buveinę ? kitą valstybę narę išlaikydama ?krimo valstybėje turimą juridinio asmens statusą, pagrindinė byla yra susijusi su pagal kitos valstybės

naršs teis? ?kurtos ?mon?s pripažinimu, kai paneigiamas tokios ?mon?s visas teisnumas priiman?ioje valstyb?je nar?je, nes laikoma, kad ji perk?l? savo faktin? buvein? ? jos teritorij?, šiuo atveju neatsižvelgiant ? tai, ar ?mon? iš tikr?j? ketino perkelti buvein?.

63 Kaip pasteb?jo tiek Nyderland? ir Jungtin?s Karalyst?s vyriausyb?s, tiek Komisija ir ELPA prieži?ros institucija, *Überseering* niekada neparod? valios perkelti savo buvein? ? Vokietij?. Pagal jos ?k?rimo valstyb?s teis? jos teisinis buvimas niekada nebuvo gin?ytas d?l vis? jos akcij? perleidimo Vokietijos pilie?iams. Be to, pagal Nyderland? teis?, pagal kuri? ji nenustojo b?ti teis?tai ?kurta, jos atžvilgiu nebuvo imtasi likvidavimo priemoni?.

64 Be to, net analizuojant pagrindin? byl? kaip susijusi? su faktin?s buvein?s perk?limu ? kit? valstyb?, *NCC* bei Vokietijos, Ispanijos ir Italijos vyriausybi? pasi?lytas min?to sprendimo *Daily Mail and General Trust* aiškinimas yra klaidingas.

65 Byloje, kurioje buvo priimtas šis sprendimas, *Daily Mail and General Trust plc*, pagal Jungtin?s Karalyst?s teis?s aktus ?kurta ?mon?, turinti tiek joje registruot?, tiek faktin? buveines, nor?jo perkelti pastar?j? ? kit? valstyb? nar? neprarasdama savo juridinio asmens statuso ar pagal Anglijos teis? ?steigtos ?mon?s statuso. Tam buvo reikalingas kompetenting? Jungtin?s Karalyst?s institucij? leidimas, kur? jos išduoti atsisak?. Tod?l ji pareišk? ieškin? šioms institucijoms *High Court of Justice, Queen's Bench Division* (Jungtin? Karalyst?), kad b?t? nuspr?sta, jog EEB sutarties 52 ir 58 straipsniai jai suteikia teis? be išankstinio leidimo perkelti faktin? buvein? ? kit? valstyb? nar?, neprarandant jos juridinio asmens statuso.

66 Taigi, kitaip nei pagrindin?je byloje, byla, kurioje buvo priimtas min?tas sprendimas *Daily Mail and General Trust*, n?ra susijusi su tuo, kaip valstyb? nar? traktuoja teis?tai kitoje valstyb?je nar?je ?kurt? ?mon?, kuri naudojasi savo ?sisteigimo laisve pirmojoje valstyb?je nar?je.

67 *High Court of Justice* paklausus, ar su ?sisteigimo laisve susijusios Sutarties nuostatos suteikia ?monei teis? perkelti savo centrin? administracij? ? kit? valstyb? nar?, Teisingumo Teismas min?to sprendimo *Daily Mail and General Trust* 19 punkte primin?, kad pagal nacionalin? teis? ?kurta ?mon? veikia tik remiantis jos ?k?rim? ir veikim? nustatan?iais nacionalin?s teis?s aktais.

68 To paties sprendimo 20 punkte Teisingumo Teismas pabr?ž? nacionalini? teis?s akt? skirtumus, susijusius tiek su s?saja su nacionaline teritorija, reikalaujama ?monei kurti, tiek su klausimu, ar pagal šiuos teis?s aktus ?kurta ?mon? gali v?liau t? s?saj? pakeisti.

69 Teisingumo Teismas min?to sprendimo 23 punkte padar? išvad?, kad Sutartis šiuos skirtumus priskiria Sutarties taisykli?, susijusi? su ?sisteigimo laisve, neišspr?stoms problemoms, kurios tur?t? b?ti sprendžiamos teis?s aktais ar sutartimis, kurie, kaip nustat? Teisingumo Teismas, dar n?ra priimti.

70 Tai darydamas Teisingumo Teismas tik konstatavo, kad galimyb? pagal valstyb?s nar?s teis?s aktus ?kurtai ?monei perkelti savo registruot? ar faktin? buvein? ? kit? valstyb? nar?, neprarandant pagal ?k?rimo valstyb?s nar?s ?gyto juridinio asmens statuso, ir prireikus šio perk?limo taisykles apibr?žia nacionalin?s teis?s aktai, pagal kuriuos ?mon? buvo ?kurta. Jis padar? išvad?, kad valstyb? nar? turi teis? pagal jos teis?s sistem? ?kurtai ?monei taikyti apribojimus, šiai perkeliant savo faktin? buvein? iš jos teritorijos tam, kad ji išsaugot? pagal tos pa?ios valstyb?s teis? turim? juridinio asmens status?.

71 Ta?iau Teisingumo Teismas visiškai neatsak? ? klausim?, ar, kaip pagrindin?je byloje, kai pagal valstyb?s nar?s teis?s aktus ?kurta ?mon? pagal kitos valstyb?s nar?s teis? yra laikoma perk?lusia savo faktin? buvein? ? pastar?j? valstyb?, ši valstyb? turi teis? atsisakyti pripažinti jos

Ar kaimo valstybės teisės sistemoje turim? juridinio asmens status?.

72 Taigi neatsižvelgdama ? min?to sprendimo *Daily Mail and General Trust* 23 punkte pavartot? termin? neapibr?žtum? Teisingumo Teismas neketino pripažinti valstyb?ms nar?ms teis?s nustatyti, kad kitose valstyb?se nar?se teis?tai ?kurt? ?moni?, laikom? perk?lusiomis savo buveines ? j? teritorij?, ?sisteigimo laisv?s veiksmingas ?gyvendinimas j? teritorijoje priklauso nuo j? nacionalin?s ?moni? teis?s laikymosi.

73 Tod?l iš min?to sprendimo *Daily Mail and General Trust* negalima daryti išvados, kad kai pagal valstyb?s nar?s teis?s aktus ?kurta ?mon?, turinti joje juridinio asmens status?, ?gyvendina savo ?sisteigimo laisv? kitoje valstyb?je nar?je, teismo ir geb?jimo b?ti ieškove ar atsakove teisme pripažinimo ?sisteigimo valstyb?je nar?je klausimas nepatenka ? su ?sisteigimo laisve susijusi? Sutarties nuostat? taikymo srit?, net jei pagal ?sisteigimo valstyb?s nar?s teis? ši ?mon? b?t? laikoma perk?lusia savo faktin? buvein? ? ši? valstyb?.

74 Tre?ia, reikia atmesti Ispanijos vyriausyb?s argument?, kad pagrindin?s bylos aplinkyb?mis pagal Bendrosios programos I skyri? naudojimas Sutartimi užtikrinta ?sisteigimo laisve priklauso nuo veiksmingo ir nuolatinio ryšio su valstyb?s nar?s ekonomika.

75 Iš tikr?j? iš pa?ios Bendrosios programos pavadinimo matyti, kad veiksmingo ir nuolatinio ryšio ji reikalauja tik tuo atveju, kai ?mon? Bendrijoje turi savo registruot? buvein?. Tai negin?ytinai n?ra *Überseering*, kurios ir registruota, ir faktin? buvein? yra Bendrijoje, atvejis. Šiuo klausimu min?to sprendimo *Centros* 19 punkte Teisingumo Teismas konstatavo, kad pagal Sutarties 58 straipsn? pagal valstyb?s nar?s teis? ?steigtos ?mon?s, turin?ios savo registruot? buvein?, centrin? administracij? ar pagrindin? verslo viet? Bendrijoje, turi b?ti prilyginamos fiziniams asmenims, kurie yra tos valstyb?s nar?s pilie?iai.

76 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad *Überseering* turi teis? remtis ?sisteigimo laisve tam, kad gin?yt? Vokietijos teis?s atsisakym? j? laikyti ieškove ar atsakove teisme galin?iu b?ti juridiniu asmeniu.

77 Be to, reikia priminti, kad paprastai vienam ar keliems valstyb?je nar?je gyvenantiems fiziniams asmenims ?sigijus kitoje valstyb?je nar?je ?kurtos ir ?steigtos ?mon?s akcij? yra taikomos su laisvu kapitalo jud?jimu susijusios Sutarties nuostatos su s?lyga, kad ši? akcij? tur?jimas šiems fiziniams asmenims nesuteikia teis?s daryti tikros ?takos ?mon?s sprendimams ir neleidžia jiems nustatyti ?mon?s veiklos. Ta?iau jei ?sigyjamos visos ?mon?s, turin?ios savo registruot? buvein? kitoje valstyb?je nar?je, akcijos ir ši? akcij? tur?jimas suteikia galimyb? daryti tikr? ?tak? ?mon?s sprendimams ir nustatyti ?mon?s veikl?, turi b?ti taikomos su ?sisteigimo laisve susijusios Sutarties nuostatos (šiuo klausimu žr. 2000 m. balandžio 13 d. Sprendimo *Baars*, C?251/98, Rink. p. I?2787, 21 ir 22 punktus).

D?l ?sisteigimo laisv?s apribojimo

78 Be to, reikia išnagrinti, ar Vokietijos teism? atsisakymas pripažinti pagal kitos valstyb?s nar?s teis? teis?tai ?steigtos ?mon?s teismum? ir geb?jim? b?ti ieškove ar atsakove teisme yra ?sisteigimo laisv?s apribojimas.

79 Šiuo klausimu pagrindin?s bylos aplinkyb?mis pagal kitos nei Vokietijos Federacin? Respublika valstyb?s nar?s, kurioje ji turi savo registruot? buvein?, teis? teis?tai ?kurta ?mon? pagal Vokietijos teis? neturi jokios kitos alternatyvos kaip tik Vokietijoje iš naujo ?sisteigti, jei ji ketina Vokietijos teisme ginti teises, kylan?ias iš sutarties, sudarytos su pagal Vokietijos teis? ?kurta ?mone.

80 Ta?iau *Überseering*, teis?tai ?kurta Nyderlanduose ir turinti ten savo registruot? buvein?, pagal EB 43 ir 48 straipsnius turi teis? ?gyvendinti ?sisteigimo laisv? Vokietijoje kaip pagal Nyderland? teis? ?kurta ?mon?. Šiuo atveju n?ra svarbu, kad po šios ?mon?s ?k?rimo visas jos akcijas ?gijo Vokietijoje gyvenantys Vokietijos pilie?iai, nes d?l šios aplinkyb?s ji nepraranda juridinio asmens statuso, kur? tur?jo Nyderland? teis?s sistemoje.

81 Iš tikr?j? pats jos egzistavimas yra neatskiriamas nuo jos, kaip pagal Nyderland? teis? ?kurtos ?mon?s, statuso, nes, kaip yra primin?s Teisingumo Teismas, ?mon? egzistuoja tik pagal jos ?k?rim? ir veikim? nustatan?ius nacionalin?s teis?s aktus (šiuo klausimu žr. min?to sprendimo *Daily Mail and General Trust* 19 punkt?). Reikalavimas, kad ta pati ?mon? iš naujo ?sikurt? Vokietijoje, prilygsta pa?ios ?sisteigimo laisv?s paneigimui.

82 Tokiomis aplinkyb?mis valstyb?s nar?s atsisakymas pripažinti pagal kitos valstyb?s nar?s teis? ?kurtos ?mon?s, kuri turi joje registruot? buvein?, teisnum? remiantis tuo, kad, vis? pirma, ?mon? perk?l? savo faktin? buvein? ? jos teritorij? visas akcijas perleidusi joje gyvenantiems šios valstyb?s nar?s pilie?iams, ir tod?l ?mon? priiman?ioje valstyb?je negali kreiptis ? teism?, kad apgint? savo iš sutarties kylan?ias teises, nebent iš naujo ?sikurt? pagal tos valstyb?s teis?, yra ?sisteigimo laisv?s apribojimas, iš esm?s nesuderinamas su EB 43 ir 48 straipsniu.

D?l ?sisteigimo laisv?s apribojimo galimo pateisinimo

83 Galiausiai reikia išsiaiškinti, ar toks ?sisteigimo laisv?s apribojimas yra pateisinamas priežastimis, kurias nurod? tiek d?l prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas, tiek Vokietijos vyriausyb?.

84 Vokietijos vyriausyb? papildomai tvirtina, kad tuo atveju, jei Teisingumo Teismas nuspr?st?, jog buvein?s vietos teorijos taikymas yra ?sisteigimo laisv?s apribojimas ir šis apribojimas taikomas be diskriminacijos, tai b?t? pateisinta privalomais bendro intereso sumetimais ir b?t? proporcinga numatytiems tikslams.

85 Vokietijos vyriausyb?s nuomone, nediskriminacinis pob?dis kyla iš fakto, kad teis?s taisykl?s, susijusios su buvein?s vietos teorija, taikomos ne tik kiekvienai užsienio ?monei, kuri ?sisteig? Vokietijoje perkeldama savo faktin? buvein?, bet ir pagal Vokietijos teis? ?kurtoms ?mon?ms, kurios perk?l? savo faktin? buvein? už Vokietijos rib?.

86 D?l privalom? bendro intereso sumetim?, pasi?lyt? nurodytam apribojimui pateisinti, Vokietijos vyriausyb? vis? pirma teigia, kad kitose srityse antrin? Bendrijos teis? patvirtina, jog administracijos buvein? ir registruota buvein? sutampa. Taigi Bendrijos teis? iš esm?s pripažino vienintel?s registruotos ir administracijos buvein?s pagr?stum?.

87 Vokietijos vyriausyb?s manymu, Vokietijos tarptautin?s privatin?s ?moni? teis?s taisykl?s naudingos teisiniam saugumui ir kreditori? apsaugai. Šiuo klausimu ji pabr?žia, kad Bendrijos lygiu ribotos atsakomyb?s ?moni? akcinio kapitalo apsaugos taisykl?s yra visiškai nesuderintos ir šioms ?mon?ms kitose nei Vokietijos Federacin? Respublika valstyb?se nar?se taikomi tam tikrais atžvilgiais daug švelnesni reikalavimai. Vokietijos teis?je taikoma buvein?s vietos teorija šiame kontekste užtikrina, kad ?mon?, kurios pagrindin? veiklos vieta yra Vokietijos teritorijoje, tur?t? nustatyt? minimal? kapital?, o tai prisideda prie jos sutarties partneri? ir kreditori? apsaugos. Tai taip pat sutrukdyt? konkurencijos iškraipymams, nes visoms ?mon?ms, kuri? veiklos centrai yra Vokietijoje, b?t? taikomi tie patys teisiniai reikalavimai.

88 Vokietijos vyriausyb?s nuomone, kitas pateisinimas yra grindžiamas smulki?j? akcinink? apsauga. Nesant šios apsaugos srityje Bendrijos standarto, valstyb? nar? kiekvienai ?monei,

kurios pagrindin? veiklos vieta yra jos teritorijoje, tur?t? taikyti tuos pa?ius smulkius akcininkus saugan?ius teisinius reikalavimus.

89 Buvein?s vietos teorijos taikymas yra taip pat pateisinamas darbuotoj? apsauga per bendr? ?mon?s valdym? ?statymo nustatytomis s?lygomis. Vokietijos vyriausyb?s manymu, perk?lus pagal kitos valstyb?s nar?s teis? ?kurtos ?mon?s faktin? buvein? ? Vokietij?, jei ?mon? išsaugo savo pad?t? pagal ši? teis?, galima apeiti Vokietijos nuostatas d?l bendro valdymo, kurios leidžia darbuotojams tam tikromis aplinkyb?mis b?ti atstovaujamiems ?mon?s steb?toj? taryboje. Toks organas ne visada egzistuoja kit? valstybi? nari? ?mon?se.

90 Galiausiai galim? apribojim? d?l buvein?s vietos teorijos taikymo pateisina mokes?i? interesai. Vokietijos vyriausyb? šiuo klausimu mano, kad ?sisteigimo vietos teorija didesne dalimi nei buvein?s vietos teorija leidžia ?kurti dvi buveines turin?ias ?mones, kurios d?l to b?t? neribotai apmokestinamos mažiausiai dviejose valstyb?se nar?se. Kyla gr?sm?, kad tokios ?mon?s gal?t? prašyti ir gauti mokes?i? lengvatas tuo pa?iu metu keliose valstyb?se nar?s. Kaip pavyzd? Vokietijos vyriausyb? nurodo vienos valstyb?s teritorijos ribas peržengiant? nuostoli? perk?lim? tos pa?ios grup?s ?mon?se.

91 Nyderland?, Jungtin?s Karalyst?s vyriausyb?s, Komisija ir ELPA prieži?ros institucija mano, kad gin?ijamas apribojimas n?ra pateisinamas. Konkre?iai kalbant, jos tvirtina, kad min?tame sprendime *Centros* Danijos valdžios institucijos taip pat r?m?si kreditori? apsaugos tikslu tam, kad pateisint? atsisakym? ?registruoti Danijoje Jungtin?je Karalyst?je teis?tai ?kurtos ?mon?s, kurios visa veikla tur?jo b?ti vykdoma Danijoje, nors ji netenkino Danijos teis?s reikalavimo d?l minimalaus akcinio kapitalo sudarymo ir apmok?jimo, padalin?. Jos priduria, kad n?ra akivaizdu, jog su minimaliu akciniu kapitalu susij? reikalavimai yra veiksminga kreditori? apsaugos priemon?.

92 Šiuo atveju negalima neatsižvelgti ? tai, kad tam tikromis aplinkyb?mis ir tam tikromis s?lygomis privalomi bendrojo intereso sumetimais, kaip antai kreditori?, smulki?j? akcinink?, darbuotoj? ar net mokes?i? institucij? interes? apsauga, gali pateisinti ?sisteigimo laisv?s apribojimus.

93 Ta?iau tokie tikslai negali b?ti pateisinami paneigiant kitoje valstyb?je nar?je, kurioje yra ?mon?s registruota buvein?, ?kurtos ?mon?s teisnum? ir tod?l geb?jim? b?ti ieškove ar atsakove teisme. Iš ties? tokia priemon? prilygsta pa?iam ?sisteigimo laisv?s, suteiktos ?mon?ms EB 43 ir 48 straipsniais, paneigimui.

94 Tod?l ? pirm?j? klausim? reikia atsakyti taip, kad kai pagal valstyb?s nar?s, kurios teritorijoje ji turi registruot? buvein?, teis?s aktus ?kurta ?mon? pagal kitos valstyb?s nar?s teis? yra laikoma perk?lusia savo faktin? buvein? ? ši? valstyb?, EB 43 ir 48 straipsniai draudžia, kad pastaroji paneigt? min?tos ?mon?s teisnum? ir tod?l geb?jim? b?ti ieškove ar atsakove jos nacionaliniuose teismuose, siekiant ginti teises, kylan?ias iš sutarties, sudarytos su šioje valstyb?je ?steigta ?mone.

D?l antrojo prejudicinio klausimo

95 Iš atsakymo ? pirm?j? prejudicin? klausim? matyti, kad kai pagal valstyb?s nar?s, kurios teritorijoje ji turi savo registruot? buvein?, teis? ?kurta ?mon? ?gyvendina ?sisteigimo laisv? kitoje valstyb?je nar?je, EB 43 ir 48 straipsniai reikalauja, kad pastaroji pripažint? teisnum? ir tod?l geb?jim? b?ti ieškove ar atsakove teisme, kur? ši ?mon? turi pagal ?k?rimo valstyb?s teis?.

D?l bylin?jimosi išlaid?

96 Vokietijos, Ispanijos, Italijos, Nyderland? ir Jungtin?s Karalyst?s vyriausybi? bei Komisijos ir

ELPA priežiūros institucijos, kurios pateikė Teisingumo Teismui savo pastabas, išlaidos nėra atlygintinos. Kadangi šis procesas pagrindinis bylos šalis yra vienas iš etapų nacionalinio teismo nagrinėjamoje byloje, išlaidų klausimą turi spręsti nacionalinis teismas.

Remdamasis šiais motyvais,

TEISINGUMO TEISMAS,

atsakydamas 2000 m. kovo 30 d. *Bundesgerichtshof* nutartimi pateiktus klausimus, nusprendžia:

- 1. Kai pagal valstybės narės, kurios teritorijoje ji turi registruotą buveinę, teisės aktus kurta šimon pagal kitos valstybės narės teisę yra laikoma perkūlusia savo faktinį buveinę šio valstybės, EB 43 ir 48 straipsniai draudžia, kad pastaroji paneigtų minėtos šimonės teisnumą ir todėl gebėjimą būti ieškove ar atsakove jos nacionaliniuose teismuose, siekiant ginti teises, kylančias iš sutarties, sudarytos su šioje valstybėje steigta šimone.**
- 2. Kai pagal valstybės narės, kurioje ji turi savo registruotą buveinę, teisę kurta šimoną gyvendina šisteigimo laisvę kitoje valstybėje narėje, EB 43 ir 48 straipsniai reikalauja, kad pastaroji pripažintų teisnumą ir todėl gebėjimą būti ieškove ar atsakove teisme, kur šimon turi pagal škrimo valstybės teisę.**

Rodríguez Iglesias

Puissochet

Wathelet

Schintgen

Gulmann

Edward

La Pergola

Jann

Skouris

Macken

Colneric von Bahr

Cunha Rodrigues

Paskelbta 2002 m. lapkričio 5 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Kancleris

Pirmininkas

R. Grass

G. C. Rodríguez Iglesias

* Proceso kalba: vokie?i?.